

Betekintés a Litván Könyvtárosok Egyesületének munkájába

Az egyesület angol nyelvű hírlve (Bulletin of the Lithuanian Librarians' Association. Vilnius. 1997. 4.no.) alapján összeállította Bíró Júlia. A füzet a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban megtalálható.

A Litván Könyvtárosok Egyesületének utóbbi két évben végzett munkájáról olvashatunk számvetést az egyesület szép kiállítású, a nemzetközi tájékoztatást szolgáló füzetében.

A szerkesztő, aki mellesleg az egyesület elnöke, *Emilija Banionyte* az előszóban nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az egyesület eredményeit nagy mértékben köszönhetik a szponzoráló intézmények (pl. Open Society Fond-Lithuania, Nordic Information Bureau, a Litván Művelődési Minisztérium, Litván Műszaki Könyvtár) támogatásának.

Az 1997-es év eseményeiből kettőre utalt külön is az elnöksasszony:

- ☉ az egyik, az első nyomtatott litván könyv megszületésének 450. évfordulója és az évfordulóhoz kapcsolódó megemlékezések voltak
- ☉ a másik kiemelkedő eseménynek pedig az Észak-balti könyvtárosok birstoni találkozóját tartotta.

450 éves a litván könyvkiadás

A 450. évfordulóját ünneplő litván könyvkiadásról a vilniusi egyetem professzora, *Kaunas Domas* tanulmánya ad összefoglalást. Az évforduló jelentőségét mutatja az is, hogy bekerült az Unesco nevezetes eseményei közé, talán annak is köszönhetően, hogy a világban elszórtan élő emigráns litvánok jó néhány országban pl. az Egyesült Államokban, Németországban, a Cseh Köztársaságban, Lengyelországban, Észtországban az eseményhez kapcsolódó kiállításokat és konferenciákat rendeztek, s facsimile kiadványokat jelentettek meg. A litván követségek 20 országban használták fel az évfordulót arra, hogy ennek ürügyén népszerűsítsék a kortárs litván kultúrát, tudományt és politikát. A „Litván könyv éve” elnevezésű programot – melynek finanszírozását a litván képviselőház (Szejm) vállalta –, arra használták fel, hogy a legújabb kutatási eredményeket, a legfrissebb irodalmi, művészeti alkotá-



sokat ország-világnak bemutatásuk. Ennek során 33 új mű jelent meg, közülük jó néhány hiánypótló volt. Ilyennek számít pl. *Mazvydas Martynas* – a litván Gutenberg – műveinek jegyzéke, a Mazvydas életrajz, továbbá a litván könyv történetét bemutató kiadvány. A Litván Nemzeti Könyvtárban domborművet avattak, könyvvásárokat, kiállításokat, vetélkedőket rendeztek, természetesen a könyvtárosegyesület is kivette a részét a megemlékezésekből.

A megemlékezések alkalmat adtak arra, hogy a litván kulturális örökség kérdéseivel foglalkozva, ráirányítsák a figyelmet a megőrzés, restaurálás, az értékes régi könyvek, s ennek kapcsán a könyvtárak szerepére. Az ünnepségsorozatot csak az árnyékolta be, hogy a valamikori Königsbergben, (ma: Kalinyingrádban) mely évszázadokkal korábban a litván kultúra és könyvnyomtatás bölcsőjének számított, orosz területi státusza miatt, a területi kormány nem járult hozzá ahhoz, hogy Mazvydas emlékművet avassanak, holott a város egyetemén készült az első litván nyelvű Biblia fordítás, az első litván újság stb.

Az észak-balti könyvtárosok találkozója

A Baltikumban élő államok közötti kulturális együttműködés évekkorábban kezdődött. Az első könyvtári összejövetelre 4 évvel ezelőtt Lettországra került sor. A második találkozó színhelye Birston volt, ahol az észti, dán, finn, lett, norvég, svéd könyvtárosok találkoztak, hogy megvitassák a társadalom és a könyvtár kölcsönhatásának kérdéseit. A konferencia témái között szerepeltek a továbbiak: az információs társadalom, a kormány és a politikusok magatartása; az Internet okozta változások a könyvtárak szolgáltatásaiban; a szerzői jog kérdései. A találkozó jelentőségét mutatja, hogy jelen volt a litván művelődési miniszter is, aki a vál-

tozások menedzselésére biztatta a könyvtárosokat. A konferencia előadásait önálló kötetben jelentetik meg. Ezen az összejövetelen adták át az év legjobb könyvtárosa kitüntetését is. A következő összejövetelt 2001-ben, Észtországra rendezik meg.

A „Könyvtári Program” részprogramja

Az Open Society Fund-Lithuania különböző társadalmi programjai közül a „Könyvtári program” keretében 1996-ban indult egy alprogram is „A könyvtár mint kulturális intézmény” elnevezéssel és azzal a céllal, hogy elősegítsék a közkönyvtárak helyi kulturális és tájékoztató munkáját. Öt közkönyvtár nyerte el a könyvtári alprogram támogatását. A füzet bemutatja a könyvtárak terveit, melyeket, mivel a magyar könyvtárak is kénytelenek folyamatosan pályázatokat írni, talán nem érdektelen átfutni.

☉ Az Alytusi közkönyvtár ötévi kísérletére alapozta programját. A helybeli és a valamikor a városban élt művészek, írók, zenészek részvételével szervezett könyvtári rendezvényekkel sikerült növelni a könyvtár népszerűségét, miközben éltek a sajtó és rádió adta lehetőségekkel is.

A könyvtárban létrehoztak egy olyan művészeti részleget, melynek gyűjteménye (albumai, folyóiratai és tájékoztató kiadványai) növelték a helybeliek érdeklődését a könyvtár szolgáltatásai iránt. Az új részleg berendezéseit a programgazda és a helyi önkormányzat együttesen finanszírozta.

☉ A Kretingi közkönyvtár munkatársai kétféle programot valósítottak meg: egy korábban létrehozott, az idegen nyelvek tanulására alkalmas stúdiót, nyelvtanulási „központtá” fejlesztettek, valamint a szellemi fogyatékos emberek számára

ra a gyerekek fejlesztéséhez összeválogatott játékokból gyűjteményt hoztak létre. Ez utóbbi ötlet a szülőktől származott, akiket az motivált, hogy talán ez a forma közvetlen kommunikációs lehetőségteremt a sérült és az egészséges gyermekek között. Az elmúlt 5 év alatt – a fogyatékosoknak kínált szolgáltatások mellett – a könyvtárosok felnőtteknek szóló rendezvényeket, fejlesztő programokat is szerveztek. Tájékoztató és konferenciaközpontjukban az üzleti élettel kapcsolatos – gyakran a svéd és dán könyvtári kapcsolatokból származó – információkat közvetítene az érdeklődőknek.

- ☉ A Zarasai közkönyvtár a Sony cég segítségével hozott létre új zenei részleget. A támogatás révén a részleg állománya CD-kben és hangkassetákban bővelkedik. A gyermekek számára báb-előadásokat szoktak tartani a könyvtárban, a nyelvet tanulóknak angol nyelvi klubot szerveztek. A klubot a szponzorok tévékészülékkel és videóval is felszerelték. A tanulásához használt angol könyvekhez videosorozatot is tudnak kínálni az érdeklődőknek.
- ☉ A Siluti közkönyvtár kollektívája is többféle tervet dolgozott ki könyvtárunk népszerűsítésére. Olyan programokat szerveznek, amelyekkel a könyvtárban összehozhatják a város neves személyeit, művészeit, politikusait stb. Publikációs, fellépési és kiállítási lehetőséget kínálnak fel a város művészeinek. A környék neves személyeiről adatbázisban gyűjtöttek adatokat a tájékoztatáshoz. Idegenforgalmi tájékoztatót állítottak össze a város nevezetességeiről.
- ☉ Az ötödik nyertes a ventai fiókkönyvtárban a gyerekeknek szervezett új szolgáltatásokat. Kiállításokat rendeztek, „művészeti klubokat” hoztak létre, melyek révén igyekeztek bekapcsolódni a város művészeti életébe. Sikerteljesen elérniük,

hogy nemcsak a gyerekek vettek részt a foglalkozásokon, hanem az érdeklődő felnőtteket, – elsősorban a hozzátartozókat – is sikerült becsalogatni. A könyvtár olyan népszerű lett, hogy a helybeliek még könyveket is adományoztak a gyűjteménynek. A helyi rádió és sajtó valamennyi kulturális eseményről tudósított.

Munkacsoportok az egyesületben

A híradó a továbbiakban még kitér az egyesület egyes munkacsoportjainak tevékenységére.

- ☉ A tudományos és szakkönyvtárak helyzetével az 1995-ben létrejött csoport foglalkozik. Elkészítették a litván tudományos könyvtárak statisztikáját, mely 1997 végén jelent meg. A munkacsoport kezdeményezte az Egyetemi Könyvtárak Egyesületének létrehozását, s részt vettek a számítógépesítéssel kapcsolatos tervek kidolgozásában.
- ☉ A nemzetközi kapcsolatok ápolásáért felelős munkacsoport elsősorban az egyesület külföldi társszervezetekben való népszerűsítéséért felelős. 1989-ben még csak a szomszédos országokkal vették fel a kapcsolatot, majd fokozatosan bővültek a kapcsolataik és ma már az IFLA tagjaként a főbb nemzetközi rendezvényeken is képviseltetik magukat. 1996-ban együttműködési szerződést kötöttek az angol és az orosz könyvtári egyesülettel.
- ☉ A közkönyvtárak munkacsoportja a litván közművelődési könyvtárak fejlesztésére figyel elsősorban. Szoros kapcsolatban állnak a Közművelődési Könyvtárak Igazgatói Tanácsával, amely a közművelődési könyvtárak érdekképviseletét látja el. A munkacsoport foglalkozik a hazai és a